

HOGE VERTEGENWOORDIGER
VAN DE UNIE VOOR
BUITENLANDSE ZAKEN
EN VEILIGHEIDSBELEID

Brussel, 13.6.2018
JOIN(2018) 17 final

**GEZAMENLIJKE MEDEDELING AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**Elementen ten behoeve van een EU-strategie tegen illegale vuurwapens,
handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor
"Wapens beveiligen, burgers beschermen"**

1. INLEIDING

Illegale vuurwapens, handvuurwapens en lichte wapens (SALW) blijven bijdragen aan instabiliteit en geweld in de Europese Unie, in de onmiddellijke nabijheid van de Unie en in de rest van de wereld. Illegale wapens bevorderen terrorisme en conflicten wereldwijd en belemmeren de inspanningen van de EU op het gebied van ontwikkeling en crisismanagement, humanitaire hulp en stabilisatie in Afrika en delen van de omgeving van de EU. Binnen de EU hebben illegale vuurwapens een onmiskenbaar effect op de interne veiligheid: ze bevorderen georganiseerde criminaliteit en voorzien terroristen van middelen waarmee ze aanvallen op Europees grondgebied uitvoeren.

In het rapport uit 2016 van de Secretaris-Generaal der Verenigde Naties over de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten¹ is te lezen dat het aantal burgeroorlogen in de wereld de afgelopen tien jaar is verdrievoudigd. Gewapende conflicten, vaak bevorderd door de verspreiding van illegale SALW, behoren tot de belangrijkste oorzaken van het gebrek aan voedsel van bijna 800 miljoen mensen.

Illegale vuurwapens vergemakkelijken de handel in drugs en mensen door intimidatie en dwang, bevorderen conflicten tussen stadsbendes en geven terroristen macht. Het verband tussen georganiseerde criminaliteit en terrorisme, met name in de handel in vuurwapens, is te zien in de terroristische aanvallen die in Europa hebben plaatsgevonden, en die een duidelijke indicator zijn van een multidimensionale dreiging waarbij verschillende gebieden van criminaliteit betrokken zijn. Volgens de "Serious and organised crime threat assessment" (SOCTA)² voor 2017 van Europol zijn de dodelijke gevolgen van deze illegale handel aangetoond door recente terroristische aanvallen, zowel binnen de EU als elders, die door jihadistische terroristen met behulp van illegale vuurwapens werden uitgevoerd.

In 2005 heeft de Europese Raad een EU-strategie vastgesteld ter bestrijding van de illegale accumulatie van en handel in SALW en munitie daarvoor³ ter ondersteuning van het VN-actieprogramma ter voorkoming, bestrijding en uitbanning van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten, zoals vastgesteld op 20 juli 2001⁴. In de Europese veiligheidsagenda van de Commissie van 2015⁵ is illegale handel in vuurwapens aangewezen als een van de prioriteiten onder het overkoepelende doel van het verstoren van de activiteiten van terroristen en groepen die zich bezighouden met zware georganiseerde criminaliteit. De agenda werd gevolgd door een EU-actieplan tegen de illegale handel in en het gebruik van vuurwapens en explosieven⁶ en een herziening van het regelgevingskader van de Unie betreffende de legale verwerving en eigendom van vuurwapens⁷.

¹ <https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2016/10/english.pdf>

² <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/>

³ Raad 5319/06 <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=NL&f=ST%205319%202006%20INIT>

⁴ A/CONF.192/15.

⁵ De Europese veiligheidsagenda, mededeling van de Commissie aan de het Europees Parlement en de Raad (COM(2015) 185 final, 28.4.2015).

⁶ De Europese veiligheidsagenda uitvoeren: actieplan van de EU ter bestrijding van de illegale handel in en het gebruik van vuurwapens en explosieven, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2015) 624 final, 2.12.2015).

⁷ Richtlijn 91/477/EEG inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens (PB L 256 van 13.9.1991, blz. 51) en Verordening (EU) nr. 258/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 tot uitvoering van artikel 10 van het Protocol van de Verenigde Naties tegen de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (VN-protocol inzake vuurwapens), en tot vaststelling van uitvoervergunningen voor vuurwapens, hun onderdelen,

Teneinde op internationaal niveau maatregelen op te voeren voor het voorkomen, bestrijden en uitbannen van de illegale handel in SALW in al zijn aspecten, worden in deze gezamenlijke mededeling van de Europese Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid elementen uiteengezet voor een herziene SALW-strategie, rekening houdend met de zich ontwikkelende veiligheidscontext, de leidende beginselen van de integrale EU-strategie 2016,⁸ ontwikkelingen in de beheersing van conventionele wapens (zoals de inwerkingtreding van het Wapenhandelsverdrag (ATT) in december 2014)⁹ en acties binnen de EU ter uitvoering van de Europese veiligheidsagenda 2015, dit alles met als doel tot een ware en doeltreffende veiligheidsunie te komen.

Het doel van een herziene strategie is te sturen op geïntegreerde, collectieve en gecoördineerde Europese actie voor het voorkomen en beteugelen van het gebruik van illegale SALW en munitie daarvoor door terroristen, criminelen en andere onbevoegde actoren, en voor het bevorderen van verantwoording en verantwoordelijkheid met betrekking tot legale wapenhandel.

De handel in civiele vuurwapens is op EU-niveau gereguleerd¹⁰, maar de lidstaten stemmen hun standpunt over de uitvoer van SALW als oorlogsmateriaal af onder het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB)¹¹. Het juridische onderscheid tussen vuurwapens voor civiele en militaire toepassingen wordt irrelevant zodra de wapens in het illegale circuit terechtkomen. Deze mededeling betreft zowel vuurwapens voor civiele als vuurwapens voor militaire toepassingen, teneinde deze dreiging op alle fronten aan te pakken.

Militaire wapens spelen een onmisbare rol voor de instandhouding van veiligheid, vrijheid en vrede, mits ze worden gebruikt in overeenstemming met het internationaal recht, met inbegrip van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht. Tegelijkertijd zijn oorlogswapens per definitie in staat dood en vernietiging teweeg te brengen. Gezien deze ambivalentie moeten overheden die dergelijke wapens controleren ervoor zorgen dat ze op een verantwoorde manier worden verhandeld, en voorkomen dat ze in strijd met wapenembargo's en eindgebruikersovereenkomsten terechtkomen bij terroristen, criminelen en andere onrechtmatige gebruikers.

In deze mededeling wordt de term "SALW"¹² gebruikt wanneer de nadruk ligt op wapens voor militaire toepassingen, en de term "vuurwapens"¹³ wanneer civiele vuurwapens uitdrukkelijk zijn inbegrepen.

componenten en munitie en maatregelen betreffende de invoer en uitvoer ervan (PB L 94 van 30.3.2012, blz. 1).

⁸ <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

⁹ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21

¹⁰ Zie voetnoot 7

¹¹ Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie. Op de overdracht van militaire technologie en apparatuur binnen de EU is Richtlijn 2009/43/EG van toepassing.

¹² Handvuurwapens en lichte vuurwapens (SALW) en de munitie daarvoor zijn wapens voor militair gebruik en omvatten:

- a) handvuurwapens: aanvalsgeweren; semi-automatische geweren en karabijnen voor militair gebruik; revolvers en semi-automatische pistolen voor militair gebruik; lichte machinegeweren; submachinegeweren, met inbegrip van machinepistolen;
- b) lichte wapens: zware machinegeweren; vuurmonden, houwitseren en mortieren met een kaliber van 100 mm of minder; granaatwerpers; terugstootloze kanonnen; raketwerpers en andere antitank- en luchtafweersystemen die projectielen afvuren, met inbegrip van MANPADS, alle op voorwaarde dat ze door een of meer personen te dragen zijn;
- c) SALW-onderdelen;
- d) SALW-toebehoren (zoals nachtkijkers, geluiddempers, enz.); en

2. DE STRIJD TEGEN ILLEGALE VUURWAPENS EN SALW: DOELSTELLINGEN EN ACTIES

De doeltreffende strijd tegen de illegale vervaardiging, omleiding, handel en smokkel van vuurwapens/SALW en de munitie daarvoor vereist vaststelling, tenuitvoerlegging, handhaving en kennisgeving van regels en normen door overheidsorganen en nationale, regionale en mondiale actoren. Er is actie voor nodig die alle fasen in de levensloop van vuurwapens/SALW en munitie bestrijkt: vervaardiging, uitvoer, aanleg van voorraden en verwijdering.

In overeenstemming met de integrale strategie voor het buitenlandse en veiligheidsbeleid van de Europese Unie en de daarbij behorende beginselen¹⁴ evenals de Europese veiligheidsagenda streeft de EU ernaar een vreedzame en veilige omgeving voor haar burgers te behouden en te beschermen, veiligheid te ondersteunen en ontwikkeling in haar omgeving en daarbuiten te stimuleren. De strategie hiertoe wordt geleid door de volgende beginselen:

- eenheid: in ons extern beleid, tussen de lidstaten en EU-instellingen en tussen de interne en de externe beleidsmaatregelen een geïntegreerde en gecoördineerde benadering hanteren;
- samenwerking en partnerschap op alle niveaus bevorderen;
- verantwoordelijkheid nemen met betrekking tot prioritaire regio's, met name de regio's die waarschijnlijk een bedreiging voor de veiligheid van de EU zullen vormen en de grootste kans hebben om baat te hebben bij actie van de EU;
- een mondiale, op regels gebaseerde, coöperatieve orde bevorderen waarin multilateralisme het voornaamste beginsel vormt en de VN centraal staat, op basis van respect voor het internationaal recht, waaronder de mensenrechten en internationaal humanitair recht, met het oog op het tot stand brengen van een vreedzame en duurzame wereld; en
- aspecten van gender en diversiteit opnemen in projecten en acties in het kader van de beheersing van SALW.

2.1. Het normatieve kader voor het beteugelen van illegale vuurwapens en SALW versterken

2.1.1. VN-actieprogramma inzake SALW en internationaal traceringsinstrument

Het VN-actieprogramma inzake SALW (UN PoA)¹⁵ blijft een veelomvattend instrument als het enige universele kader voor het omgaan met de dreiging die uitgaat van illegale SALW. Het internationaal traceringsinstrument (ITI)¹⁶ is een politiek bindend instrument waarin eisen worden geformuleerd en een wereldwijde standaard wordt geboden voor het markeren, registreren en traceren van SALW. Het belangrijkste doel van de herziene EU-strategie blijft de volledige en doeltreffende tenuitvoerlegging van het UN PoA en ITI op nationaal, regionaal en mondiaal niveau. In verband hiermee zijn in deze mededeling maatregelen

(e) SALW-munitie.

Deze definitie doet geen afbreuk aan een eventuele internationaal overeen te komen definitie van SALW in de toekomst.

¹³ De term "vuurwapens" heeft een bredere betekenis en omvat vuurwapens voor zowel civiel als militair gebruik. In het Vuurwapenprotocol van de Verenigde Naties wordt een vuurwapen omschreven als ieder van een loop voorzien wapen dat hagel, een kogel of een projectiel uitstoot door middel van de werking van een explosief, hiertoe is ontworpen of hiertoe kan worden omgezet, waaronder niet begrepen antieke vuurwapens of replica's hiervan. Sommige lichte wapens, zoals raketwerpers, gelden niet als vuurwapens, waardoor de term "vuurwapens" niet alle SALW dekt.

¹⁴ https://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/eugs_nl_version.pdf

¹⁵ [http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20\(E\).pdf](http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20(E).pdf)

¹⁶ <http://www.poa-iss.org/InternationalTracing/InternationalTracing.aspx>

geformuleerd voor het verbeteren van de tenuitvoerlegging van het UN PoA op nationaal en regionaal niveau in de EU. Tevens worden in deze mededeling voorstellen gedaan voor samenwerking en bijstand in andere regio's van de wereld en op mondiaal niveau.

Actie:

- De EU zal de samenwerking en bijstand voor de tenuitvoerlegging van het UN PoA blijven ondersteunen, met een nadruk op regionale samenwerking, en zal ook haar deelname aan en ondersteuning van de coördinatie met andere donoren voorzetten. Deze ondersteuning zal onder meer bestaan uit het verzamelen en vernietigen van overtollige SALW en munitie, fysieke beveiliging en beheer van de voorraden van SALW en munitie, capaciteitsontwikkeling voor het markeren, registreren en traceren van SALW, capaciteitsontwikkeling voor controle op de uitvoer van wapens, capaciteitsontwikkeling voor rechtshandhaving bij de bestrijding van illegale handel, ondersteuning voor het toezicht op embargo's en tracering van omgeleide wapens.

Volgende stappen:

- Onder het UN PoA zal in nieuwe projecten rekening worden gehouden met een analyse en uitgebreide evaluatie, door de hoge vertegenwoordiger, van de impact en doeltreffendheid van SALW-beheersingsprojecten onder de SALW-strategie van 2005 tussen 2005 en 2017.

2.1.2. Wapenhandelsverdrag

Het Wapenhandelsverdrag (ATT)¹⁷ stelt de hoogst mogelijke internationale standaarden vast voor het reguleren, of beter reguleren, van de internationale handel in conventionele wapens (met inbegrip van SALW), en heeft als doel de illegale handel in conventionele wapens te voorkomen en uit te bannen en de omleiding van die wapens te voorkomen.

Actie:

- De Raad wordt aangespoord de universalisering en tenuitvoerlegging van het ATT te blijven ondersteunen.

2.1.3. VN-Vuurwapenprotocol

Het VN-Vuurwapenprotocol¹⁸ heeft als doel samenwerking te bevorderen en te intensiveren ten behoeve van de preventie, bestrijding en uitbanning van de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens. Het protocol is in 2002 door de Commissie namens de EU onderhandeld en ondertekend. Na strengere regels te hebben vastgesteld inzake overdrachten van civiele vuurwapens zowel binnen de Unie als daarbuiten, was de EU in 2014 in staat het protocol te ondertekenen¹⁹.

¹⁷ <https://www.un.org/disarmament/att/>

¹⁸ Protocol tegen de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (UNTOC);

<http://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/the-firearms-protocol.html>

¹⁹ PB L 89, 25.3.2014, blz. 7.

Actie:

- De EU zal de tenuitvoerlegging van het VN-Vuurwapenprotocol en het toetsingsmechanisme blijven ondersteunen, en zal ook blijven werken aan versterking van de capaciteit van partnerlanden en subregio's met het oog op een doeltreffende vuurwapenbeheersing in overeenstemming met het protocol. De Commissie roept de lidstaten met name op tot volledige tenuitvoerlegging van haar aanbeveling van 17 april 2018 inzake onmiddellijke stappen ter verbetering van de veiligheid van de maatregelen inzake invoer, uitvoer en doorvoer van vuurwapens voor civiel gebruik, hun onderdelen en essentiële componenten en munitie²⁰.

2.1.4. Duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN

De illegale en ongecontroleerde verspreiding van SALW dreigt gewapende conflicten en gewapend geweld aan te wakkeren en te verlengen, wat negatieve gevolgen heeft voor goed bestuur, de openbare orde, de toegang tot onderwijs, gezondheidszorg, toegang tot de rechter en andere burgerrechten. Het verband tussen gewapend geweld, conflicten en gebrekkige ontwikkeling staat vast. Met doelstelling 16.4 van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN²¹ hebben staten toegezegd tegen 2030 illegale stromen van geldmiddelen en wapens significant te verminderen, de terugwinning en teruggave van gestolen activa te intensiveren, en alle vormen van georganiseerde misdaad te bestrijden. De strategie dient dan ook gericht te zijn op het verlichten en voorkomen van de negatieve effecten op duurzame ontwikkeling die voortvloeien uit de illegale handel in SALW en munitie daarvoor.

Actie:

- De EU zal bijdragen aan de inspanningen om de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN te bereiken, waaronder doelstelling 16.4 (significante vermindering van stromen van illegale wapens tegen 2030), door staten en regio's te helpen bij het formuleren en invoeren van nationale en regionale indicatoren.

2.1.5. Strengere EU-normen

Naast de bestaande EU-normen wordt de Raad aangespoord om een nieuw besluit te overwegen waarin onder meer de traceerbaarheid van SALW wordt verbeterd, teneinde de documentatie over eindgebruik bij de uitvoercontrole van SALW te verbeteren, en om informatie over omleiding uit te wisselen. Tevens zal de EU in haar partnerschaps- en handelsovereenkomsten met andere landen een standaardbepaling over SALW-beheersing blijven voorstellen. Deze bepaling kan aansluitend op de nieuwe strategie gewijzigd worden.

²⁰ COM(2018) 2197 final.

²¹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

Actie:

- De EU handhaaft de standaardbepaling over SALW-beheersing in haar partnerschaps- en handelsverdragen met andere landen.

Volgende stappen:

- De Raad wordt aangespoord een besluit te overwegen over het markeren van alle SALW om de traceerbaarheid te verbeteren; en
- De Commissie zal, zoals vereist door Richtlijn 91/477/EEG²², een gedelegeerde handeling vaststellen inzake de elektronische uitwisseling van informatie over vergunningen voor de overdracht van civiele vuurwapens naar een andere lidstaat, en een elektronisch systeem opzetten waarmee lidstaten dergelijke informatie kunnen uitwisselen.

2.2. Tenuitvoerlegging van normen in de verschillende fasen van de levensloop van vuurwapens/SALW

2.2.1. Controle op de vervaardiging van vuurwapens en SALW

In de EU is de vervaardiging van vuurwapens en SALW en onderdelen, toebehoren en munitie daarvoor goed gereguleerd, en de regels aangaande de opslag van SALW en munitie daarvoor zijn zo ingericht dat het risico dat deze in verkeerde handen terechtkomen tot een minimum is beperkt.

Ontwikkelingen in het ontwerp van vuurwapens en SALW, zoals het toegenomen gebruik van polymeerframes en modulair ontwerp, dreigen het internationaal traceringsinstrument (ITI) te ondermijnen dat de mondiale standaard voor SALW-markering vormt. Er moet actie worden ondernomen om het ITI te actualiseren in het licht van deze ontwikkelingen.

De EU bevordert en ondersteunt het onderzoek naar en de ontwikkeling van technologie- en ontwerpfuncties waarmee wordt beoogd het risico van omleiding, handel in en onrechtmatig gebruik van vuurwapens, SALW en munitie te verminderen. De EU bevordert de toepassing van nieuwe technologieën voor doeltreffender voorraadbeheer, gebruikscontrole, markering, registratie en tracering van SALW.

Acties:

- De EU zal zich blijven inspannen om de illegale vervaardiging van vuurwapens en munitie aan te pakken. Bij de illegale vervaardiging bedient men zich van steeds weer nieuwe methoden, en nieuwe technieken zoals driedimensionaal geprinte onderdelen. Die methoden bestaan onder meer uit het illegaal opnieuw bruikbaar maken van onbruikbaar gemaakte vuurwapens, het ambachtelijk vervaardigen en de illegale transformatie van alarm- of seinpistolen die zijn ontworpen voor losse patronen en flobertgeweren, de illegale transformatie van munitie en het illegale gebruik van hulpmiddelen voor het herladen. De Commissie zal nauwkeurig toezicht uitoefenen op de tenuitvoerlegging van haar toekomstige uitvoeringshandeling met technische

²² Volgens artikel 13.5 van Richtlijn 91/477 moet deze uitvoeringshandeling tegen 14 september 2018 vastgesteld zijn.

specificaties voor alarm- en seinwapens voor de toepassing van Richtlijn 91/477/EEG inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens²³; en

- Aangezien markering en zorgvuldige registratie essentieel zijn voor geslaagde traceringsinstrumenten, blijft de EU de volledige tenuitvoerlegging van het internationaal traceringsinstrument (ITI) ondersteunen.

Volgende stappen:

- Op mondiaal niveau zullen de EU en haar lidstaten, teneinde de doeltreffendheid van het ITI te behouden en te bevorderen, actie ondernemen door voor te stellen een bijlage bij het ITI op te nemen in het licht van de ontwikkelingen in het ontwerp van SALW, zoals modulaire opbouw en polymeerframes; en
- De EU zal relevante instrumenten gebruiken om onderzoek en ontwikkeling te ondersteunen op het gebied van betrouwbare en kosteneffectieve technologie om SALW en munitie daarvoor veilig te maken en het risico van omleiding te verminderen.

2.2.2. Controles op de uitvoer van SALW en munitie daarvoor

De EU en haar lidstaten ondersteunen de tenuitvoerlegging en universalisering van het Wapenhandelsverdrag. Voortbouwend op de tenuitvoerlegging van het Wapenhandelsverdrag bestrijdt de EU omleidingsmechanismen door de mogelijkheden voor het herkennen van punten van omleiding te ondersteunen door middel van traceringsinstrumenten, door beter gebruik te maken van systemen voor informatie-uitwisseling en door het risico van verdere omleiding te verminderen door in het kader van de wapenuitvoercontrole de aanvoer van voorraden aan herkende omleiders af te snijden.

Ongereguleerde tussenhandel blijft een bron van omleiding van SALW. De grensoverschrijdende aard van de tussenhandel vraagt om internationale samenwerking.

Acties:

- De EU zal verantwoorde en doeltreffende wapenuitvoercontrole in de buurlanden van de EU blijven bevorderen, in overeenstemming met Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/CFSP voor wapens voor militaire toepassingen en Verordening (EU) nr. 258/2012 voor civiele vuurwapens; en
- De hoge vertegenwoordiger en de lidstaten zullen zorgdragen voor correcte en volledige tenuitvoerlegging van Gemeenschappelijk Standpunt 2003/468/CFSP over de tussenhandel in wapens.

Volgende stappen:

- De Commissie zet de monitoring voort van het EU-systeem en van de behoefte aan mogelijke verbeteringen voor uitvoervergunningen en maatregelen betreffende de invoer en uitvoer van civiele vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, zoals aangegeven in het verslag dat op 12 december 2017 door de Commissie is vastgesteld²⁴;
- De Raad wordt aangespoord een besluit over certificaten voor eindgebruikers van uitgevoerde SALW te overwegen, rekening houdend met de werkzaamheden die in dit

²³ Uiterlijk op 14 september 2018 vast te stellen artikel 10.4 van Richtlijn (EU) 2017/853 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 tot wijziging van Richtlijn 91/477/EEG van de Raad inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens (PB L 137, 24.5.2017, blz. 22).

²⁴ COM(2017) 737 final van 12.12.2017.

verband door de OVSE zijn verricht;

- In overeenstemming met de lidstaten zal de EDEO de capaciteit vergroten van het online COARM-systeem²⁵ voor de uitwisseling van informatie tussen uitvoercontrole-autoriteiten van lidstaten die relevant is voor de beoordeling van het omleidingsrisico in het kader van uitvoervergunningen, waarbij het beveiligingsniveau van het systeem en de informatie in acht wordt genomen;
- Gezien de beperkte werkingssfeer van de Aanbeveling van de Commissie van 17 april 2018²⁶ zullen de lidstaten bij de risicobeoordeling, voorafgaand aan het verlenen van een uitvoervergunning voor SALW en munitie, rekening houden met de historie van omleiding van beoogde ontvangers en tussenpersonen; en
- Gezien de beperkte werkingssfeer van de Aanbeveling van de Commissie van 17 april 2018 worden de lidstaten aangespoord het Europees strafregisterinformatiesysteem (ECRIS) en het toekomstige systeem ECRIS-TCN (onderdanen van een derde land) te gebruiken om te waarborgen dat wapenuitvoercontrole-autoriteiten beschikken over strafregisterinformatie over entiteiten/personen die zijn veroordeeld voor wapenhandel, voor gebruik in hun beoordeling van de risico's verbonden aan vergunningaanvragen voor militaire technologie en apparatuur.

2.2.3. Veilig beheer van SALW- en munitievoorraden

Illegale verspreiding van handvuurwapens en munitie kan alleen worden beteugeld als nationale voorraden veilig worden beheerd. Gebrekkige beveiliging van voorraden draagt er in grote mate aan bij dat wapens en munitie op de illegale markt terechtkomen. Beveiliging van voorraden is met name een zorg in staten die te lijden hebben onder gewelddadige conflicten of zwak bestuur.

Acties:

- De EU en haar lidstaten zullen andere landen blijven bijstaan bij het verbeteren van het beheer en de beveiliging van door de staat aangehouden voorraden, dit door het versterken van nationale wetgevende en bestuurlijke kaders en instellingen die de legitieme toevoer en een legitiem voorraadbeheer van SALW en munitie reguleren voor defensie- en veiligheidsmachten, met specifieke aandacht voor markering en registratie; en
- De EU zal normen en goede praktijken bevorderen en uitvoeren voor het omgaan met handvuurwapens (internationale normen voor controle op handvuurwapens (ISACS)) en munitie (internationale technische richtsnoeren betreffende munitie (IATG)).

2.2.4. Verantwoorde verwijdering van SALW en munitie daarvoor

Er is sprake van overtollige SALW en munitie wanneer de voorraden groter zijn dan de onmiddellijke en geraamde behoeften. Daarnaast komen illegale wapens die in beslag zijn genomen of zijn ingezameld in het kader van campagnes voor vrijwillige inzameling of ontwapening, demobilisatie en re-integratie, vaak in voorraden terecht. De enige manier om

²⁵ Online platform voor de uitwisseling van informatie tussen de uitvoercontrole-autoriteiten van de lidstaten dat is ingesteld uit hoofde van de Groep export van conventionele wapens. De Groep export van conventionele wapens bespreekt kwesties in verband met de controle op de uitvoer van conventionele wapens. Zij fungeert tevens als forum voor het uitwisselen van informatie tussen de lidstaten over hun beleid voor de uitvoer naar niet-EU-landen en over afgewezen nationale vergunningsaanvragen voor uitvoer naar niet-EU-landen.

²⁶ C(2018) 2197 final van 17.4.2018

het risico van omleiding van deze overtollige voorraden uit te sluiten, is ze op een verantwoorde manier te verwijderen. Vernietigen verdient de voorkeur, omdat onbruikbaar maken kan worden teruggedraaid indien dit niet volgens passende normen gebeurt. Voordat in beslag genomen en ingezamelde vuurwapens worden vernietigd, moet de markering ervan worden geregistreerd met het oog op tracering of andere vormen van onderzoek naar de herkomst ervan. De Commissie heeft gemeenschappelijke richtsnoeren vastgesteld betreffende normen en technieken over verwijdering²⁷ die wereldwijd als model kunnen dienen voor het op een veilige en onomkeerbare manier onbruikbaar maken van vuurwapens.

Acties:

- De EU en haar lidstaten zullen de verantwoorde verwijdering bevorderen van overtollige, in beslag genomen en anderszins opgehaalde SALW en munitie, bij voorkeur door vernietiging, en dit proces ondersteunen; en
- Teneinde te waarborgen dat onbruikbaar gemaakte vuurwapens voorgoed onbruikbaar zijn, zal de Commissie, samen met de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten, EU-normen voor het onbruikbaar maken van vuurwapens in andere landen bevorderen, onder meer door met derde landen samen te werken.

2.2.5. Horizontale acties

De EU en haar lidstaten streven naar verbeterde coördinatie van hun acties en initiatieven in de strijd tegen wapenhandel, teneinde synergieën te benutten, interoperabiliteit tussen relevante databases en andere informatiesystemen te verbeteren en dubbel werk te voorkomen.

Verbeterde informatie-uitwisseling, onderzoek, verzameling en analyse van gegevens over de verschillende aspecten van de handel in vuurwapens en vuurwapencriminaliteit zijn essentieel om een beeld van de situatie te vormen en op de hoogte te blijven van de zich ontwikkelende beveiligingseisen. Het gebruik van bestaande hulpmiddelen en de beoordeling van mogelijke synergieën en interoperabiliteit tussen bestaande EU- en internationale rechtshandavingsdatabases moet worden verbeterd om de handel in SALW te monitoren, onder meer door het verzamelen, analyseren en delen van relevante informatie. Europol en het Europees Grens- en kustwachtagentschap (EBCGA) kunnen op dit gebied een rol spelen. Ook verder gebruik van het iARMS-systeem dient te worden aangemoedigd.

²⁷ Uitvoeringsverordening (EU) 2018/337 van de Commissie van 5 maart 2018 tot wijziging van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2403 tot vaststelling van gemeenschappelijke richtsnoeren betreffende normen en technieken om te waarborgen dat onbruikbaar gemaakte vuurwapens voorgoed onbruikbaar zijn (PB L 333, 19.12.2015, blz. 62).

Acties:

- De EU zal verder gebruik van het iARMS-systeem aanmoedigen;
- De Commissie zal samenwerking nastreven met Europol, Interpol en de lidstaten ter verbetering van synergieën en interacties tussen het Schengeninformatiesysteem (SIS)²⁸ en het Interpol-beheersysteem voor het registreren en traceren van illegale vuurwapens (iARMS)²⁹, teneinde acties op te volgen die zijn voorzien in het actieplan van de EU ter bestrijding van de illegale handel in en het gebruik van vuurwapens en explosieven³⁰;
- De Commissie zal onderzoek en acties blijven uitvoeren en ondersteunen ter bestrijding van de handel in vuurwapens en daarmee samenhangende criminaliteit door middel van de beschikbare financieringsinstrumenten³¹.

2.3. Naleving door monitoring en handhaving

De EU bevindt zich in een unieke positie om criminele markten te helpen bestrijden door middel van haar wetgevende en operationele werkzaamheden, waaronder samenwerking en financiering op het gebied van politie en douane, en door op te trekken met andere landen en internationale organisaties op het gebied van rechtshandhaving³². Op dit gebied kunnen Europol en het Europees Grens- en kustwachtagentschap (EBCGA) een rol spelen.

Operationele samenwerking is een van de pijlers van EU-actie uit hoofde van de Europese veiligheidsagenda. De meerjarige beleidscyclus van Europol voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit omvat sinds de cyclus 2014-2017 de strijd tegen de handel in vuurwapens onder de prioritaire criminaliteitsgebieden waarop samenwerking bij rechtshandhaving uitgebreid dient te worden³³. In de nieuwe beleidscyclus (2018-2021) voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit is deze prioriteit aangehouden³⁴. In 2017 heeft het Europol-project voor analyse van wapens en explosieven aanzienlijk meer bijdragen ontvangen dan in 2016, waardoor onderzoekswerk proactief is ondersteund.

Inlichtingen over de handel in vuurwapens/SALW worden eveneens gedeeld via verslagen van het Inlichtingen- en situatiecentrum van de EU (EU-Intcen).

²⁸ *Krachtigere en slimmere informatiesystemen voor grenzen en veiligheid*, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2016) 205 final, 6.4.2016).

²⁹ <https://www.interpol.int/Crime-areas/Firearms-trafficking/INTERPOL-Ilicit-Arms-Records-and-tracing-Management-System-iARMS>

³⁰ Actieplan van de EU ter bestrijding van de illegale handel in en het gebruik van vuurwapens en explosieven, 2 december 2015, COM(2015), 624 final

³¹ https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police_en

³² In het kader van deze strategie verwijst de term "rechtshandhaving" naar de activiteit van politie, grens- en kustwacht en douane.

³³ Conclusies van de Raad over de totstandbrenging en uitvoering van een EU-beleidscyclus voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit (doc. 15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94, 10.6.2011)

³⁴ Conclusies van de Raad over de totstandbrenging en uitvoering van een EU-beleidscyclus voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit (2014-2017) (doc.12095/13, 7.6.2013)

Acties:

- Het Inlichtingen- en situatiecentrum van de EU (EU-Intcen) wordt verzocht om, waar noodzakelijk in samenwerking met de Commissie, Europol en het EBCGA, verslagen over de handel in SALW en munitie op te stellen;
- Het Agentschap van de EU voor opleiding op het gebied van rechtshandhaving (CEPOL) dient de opleiding voor rechtshandhavers inzake de handel in vuurwapens/SALW te blijven verzorgen;
- De EU zal grensoverschrijdende samenwerking tussen rechterlijke en rechtshandhavende instanties verbeteren, de betrokken autoriteiten van de lidstaten, waaronder douane-instanties, aansporen om nationale contactpunten op het gebied van vuurwapens op te zetten, betere analyses van alle beschikbare informatie op het gebied van illegale vuurwapens te produceren en zorg te dragen voor volledige deelname aan de uitwisseling van informatie met Europol op het gebied van de handel in vuurwapens; en
- Alle lidstaten dienen zorg te dragen voor samenwerking in het kader van de EU-beleidscyclus voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit. Dit dient ook van toepassing te zijn op informatie die is verzameld en aan het EBCGA is doorgegeven in het kader van operaties die door het agentschap worden gecoördineerd.

2.4. Internationale samenwerking en bijstand

2.4.1. Op internationaal niveau

Op internationaal niveau ondersteunt de EU doeltreffende grensoverschrijdende samenwerking tussen rechterlijke en rechtshandhavende instanties om ervoor te zorgen dat de autoriteiten volledig meewerken aan het uitwisselen van informatie met Europol op het gebied van de handel in vuurwapens. Doel hierbij is dubbel werk te voorkomen, zorg te dragen voor coördinatie met andere bilaterale, regionale en multilaterale initiatieven, en de samenwerking bij het onderzoek naar grensoverschrijdende misdaad te verbeteren. De EU is een van de belangrijkste donoren die samenwerking met en bijstand aan andere landen en regionale organisaties voor de beheersing van SALW bevorderen, via haar Raadsbesluiten en specifieke ondersteuning middels het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (IcSP)³⁵ en andere instrumenten. De EU ondersteunt de uitvoering van het VN-actieprogramma tegen illegale SALW, het Wapenhandelsverdrag en het Vuurwapenprotocol. Hoewel gendergerelateerd geweld met vuurwapens en SALW hoe dan ook een schending van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht is, bevat het Wapenhandelsverdrag uitdrukkelijke bepalingen om de risico's van het gebruik van vuurwapens in dat kader te beperken. In resoluties van de VN-Veiligheidsraad³⁶ wordt specifiek opgeroepen tot empowerment van vrouwen bij het voorkomen, bestrijden en uitbannen van illegale overdracht, destabiliserende accumulatie en misbruik van SALW.

³⁵ Verordening (EU) Nr. 230/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014

³⁶ Resolutie 1325 (2000) van de VN-Veiligheidsraad en opvolgende resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid, bijv. UNSCR 2242 (2015).

Acties:

- De EU zal zich proactief inzetten voor het mondiale vuurwapenprogramma van het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding (UNODC) aangaande wereldwijde gegevensverzameling en analyse van de handel in vuurwapens, en zal de capaciteit van partnerlanden en subregio's vergroten om doeltreffende vuurwapencontrole uit te voeren in overeenstemming met het Vuurwapenprotocol;
- De EU zal het Interpol-beheersysteem voor het registreren en traceren van illegale vuurwapens (iARMS) blijven ondersteunen;
- De EU zal samenwerking en het delen van informatie stimuleren, met name onder landen die zich bevinden op belangrijke smokkelroutes van en naar de EU;
- De EU zal met de Werelddouaneorganisatie (WDO) samenwerken om haar SALW-strategie te verwezenlijken;
- De hoge vertegenwoordiger zal een evaluatie en analyse uitvoeren van de impact en doeltreffendheid van door de EU ondersteunde SALW-beheersingsprojecten in landen buiten de EU tussen 2005 en 2018 als onderdeel van de uitvoering van de SALW-strategie van 2005;
- De EU zal genderaspecten stelselmatig integreren in de opzet van nieuwe projecten in verband met SALW-beheersing en de strijd tegen vuurwapengeweld in het algemeen en het delen van goede praktijken in dit opzicht;
- De EU zal normen en goede praktijken voor het omgaan met handvuurwapens (ISACS) bevorderen en uitvoeren; en
- De lidstaten zullen hun samenwerking met Europol aangaande de handel in vuurwapens en het gebruik van vuurwapens in landen buiten de EU verbeteren, en streven naar nauwere betrokkenheid van de autoriteiten bij de operationele samenwerking, uitwisseling van informatie en gezamenlijke rechtshandhavende activiteiten.

De EU ondersteunt ook nu al de monitoring van illegale SALW-stromen in conflictgebieden, teneinde de meest doeltreffende manier vast te stellen om de toevoer af te snijden. Gegevens die zijn verkregen door het opsporen en traceren van illegale SALW en munitie dragen bij tot een betere beheersing van de wapenuitvoer, onder meer door verbeterde risicobeoordeling, certificering van eindgebruikers en monitoring van het eindgebruik.

Acties:

- De Raad wordt aangespoord modaliteiten te onderzoeken voor het verbeteren van de monitoring en handhaving van wapenembargo's van de EU;
- De EU zal het werk ondersteunen van VN-panelen die wapenembargo's monitoren, en manieren verkennen om de toegang te verbeteren tot de bevindingen van de panelen aangaande omleiding, illegale vuurwapens en SALW ten behoeve van controle op de wapenuitvoer;
- Waar van toepassing, binnen het mandaat en rekening houdend met de lokale buy-in en beschikbare middelen, wordt de Raad aangespoord missies en operaties in het kader van gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) een rol te geven in het bevorderen van bewustwording op het gebied van SALW en het organiseren van opleidingen in SALW-beheersing, het ondersteunen van een passend voorraadbeheer, het monitoren van bewegingen van illegale SALW en munitie (waaronder grensoverschrijdende handel). Waar van toepassing en op aanwijzing van de lidstaten, kunnen GVDB-missies en -operaties ook ondersteuning bieden bij het registreren, traceren en verwijderen van in beslag genomen illegale SALW. De Raad kan zijn

voordeel doen met ervaringen die zijn opgedaan in GVDB-missies waarvan het mandaat SALW-taken omvatte (bijv. EUFOR Althea in Bosnië en Herzegovina);

- De EU zal onderzoeksactiviteiten blijven ondersteunen die zijn gericht op het achterhalen van de herkomst van illegale SALW in conflictgebieden, zoals het iTrace-project van Conflict Armament Research. De EU zal nadere onderzoeken, analyses en studies over deze kwestie aanmoedigen, waarbij zij steunt op het EU-consortium voor non-proliferatie en ontwapening; en
- De EU zal nationale capaciteit in conflictgebieden ondersteunen voor het opsporen en traceren van de herkomst van illegale SALW en munitie in conflictgebieden, en daarbij eveneens voortbouwen op de ervaring van het iTrace-project.

2.4.2. Op regionaal niveau

Op regionaal niveau zullen de EU en haar lidstaten de capaciteit van rechtshandavingsinstanties versterken om smokkelnetwerken op te sporen, te verstoren en te vernietigen en te voorkomen dat vuurwapens terroristen en criminelen via de illegale markt bereiken, onder meer door illegale financiering en illegaal vervoer van wapens te blokkeren en door de grenspolitie, douane en havendiensten een grotere rol te geven bij het tegengaan van illegale wapenstromen via maritiem vervoer. Vanwege de grensoverschrijdende aard van de wapenhandel is het met name van belang om buurlanden te betrekken, ook als die er zelf niet de directe gevolgen van ondervinden.

De EU zal banden bevorderen tussen rechtshandavingsinstanties die de illegale wapenhandel bestrijden en de uitvoercontrole-autoriteiten, om te waarborgen dat informatie over de belangrijkste routes van illegale stromen naar Europa wordt gedeeld, en zo preventieve of corrigerende actie te stimuleren. Maatregelen op dit gebied omvatten onder meer het bevorderen van de informatie-uitwisseling, directe communicatie tussen onderzoeksinstanties, gezamenlijk geplande onderzoeken en snelle uitvoering van verzoeken om samenwerking, dit alles binnen het gevestigde juridische kader. Er zal bijzondere nadruk worden gelegd op grensoverschrijdende samenwerking met de buurlanden ten zuiden en ten oosten van de EU.

Europol zal speciale aandacht besteden aan ondersteuning van activiteiten door de politie en douane van lidstaten, evenals EU-instanties, landen buiten de EU en internationale organisaties ter voorkoming en bestrijding van de vormen van criminaliteit binnen haar mandaat die samenhangen met de illegale activiteiten van criminele organisaties en personen die zijn betrokken bij het illegale bezit van en de illegale handel in SALW, met inbegrip van munitie, onderdelen en componenten.

De EU zal haar dialoog en samenwerking met regionale organisaties die werken aan SALW-beheersing versterken door haar activiteiten te laten aansluiten op regionale strategieën en actieplannen.

Westelijke Balkan

In lijn met de strategische doelen die zijn beschreven in de Mededeling van de Commissie "Een geloofwaardig vooruitzicht op toetreding en een grotere EU-betrokkenheid bij de Westelijke Balkan" (vlaggenschipinitiatief 2; veiligheid en migratie)³⁷ zal de EU haar steun voortzetten aan het Uitwisselingscentrum voor Zuidoost- en Oost-Europa inzake de beheersing van het aantal handvuurwapens en lichte wapens (SEESAC) van het UNDP, blijven samenwerken met relevante regionale organisaties op het gebied van SALW-beheersing en rekening houden met regionale initiatieven zoals de routekaart met betrekking

³⁷ COM(2018) 65 final van 6.2.2018 en bijlage

tot illegale SALW in de Westelijke Balkan. In bredere zin zal de EU blijven investeren in de preventie en oplossing van regionale conflicten met behulp van uiteenlopende instrumenten en beleidsmiddelen. Deze strategie is gericht op beheersing van conventionele wapens: een essentieel onderdeel van breder beleid voor conflictpreventie en terrorismebestrijding.

Weliswaar is er de afgelopen jaren met name in Zuidoost-Europa aanzienlijke vooruitgang geboekt, maar door de schaal van de accumulatie van SALW en munitie, ontoereikende opslagomstandigheden, wijdverbreid illegaal bezit en hiaten in de uitvoering sorteren de inspanningen ter beheersing van vuurwapens/SALW in delen van de Westelijke Balkan nog altijd slechts beperkt effect. Om de aanvoer van illegale vuurwapens en de grote voorraad wapens op een doeltreffender manier aan te pakken, zal prioriteit worden gegeven aan vernietiging van overtollige voorraad, het documenteren en traceren van illegale SALW, het delen van informatie door middel van Europese, regionale en mondiale kanalen voor informatie-uitwisseling (zoals Europol, Interpol) en het opzetten en uitvoeren van gezamenlijke operaties.

Acties:

- De EU zal steun verlenen aan activiteiten gericht op het verkleinen van overtollige voorraden van SALW en munitie, het terugdringen van illegaal bezit, het tegengaan van omleiding en wapenhandel, het verbeteren van grenscontroles en van de markering, registratie en tracering van SALW, het versterken van de verwijdercapaciteit, het vergroten van bewustzijn en het ondersteunen van capaciteit voor rechtshandhaving. Daarbij zal de EU rekening houden met de langdurige steun van de EU aan het Uitwisselingscentrum voor Zuidoost- en Oost-Europa inzake de beheersing van het aantal handvuurwapens en lichte wapens (SEESAC) van UNDP, steun blijven verlenen aan nationale controlesystemen en rekening houden met relevante regionale initiatieven voor het tegengaan van illegale SALW en munitie daarvoor, zoals het routekaartinitiatief;
- De EU en haar lidstaten zullen coherente samenwerking waarborgen tussen de Unie en de landen van de Westelijke Balkan door initiatieven uit te voeren ter bestrijding van de handel in vuurwapens, zoals beschreven in de beleidscyclus 2018-2021 voor georganiseerde en zware internationale misdaad waaronder een operationeel actieplan (EMPACT Firearms)³⁸ en het actieplan van de EU en de Westelijke Balkan onder geïntegreerd interneveiligheidsbestuur (IISG) in de Westelijke Balkan;
- De EU en haar lidstaten zullen de inspanningen van de EU coördineren met andere bilaterale, regionale of multilaterale initiatieven om het risico van overlapping te voorkomen en de doelmatigheid van de samenwerking te verbeteren bij het onderzoek naar grensoverschrijdende misdaad, in overeenstemming met de conclusies van de Raad van 13 december 2016;³⁹ en
- De EU en haar lidstaten zullen synergieën creëren en ten volle benutten tussen de verbindingsfunctionarissen van Europol die in de Westelijke Balkan worden ingezet, SEESAC⁴⁰ en regionale programmering onder het instrument voor pretoetredingssteun (IPA) betreffende "het bestrijden van zware misdaad in de Westelijke Balkan"⁴¹ en het

³⁸ Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging

³⁹ In de conclusies werd verwezen naar "de noodzaak tot doeltreffende en intensieve regionale en internationale samenwerking, onder meer met Europol en Eurojust, zonder afbreuk te doen aan de standpunten van de lidstaten betreffende status".

⁴⁰ Door GVBV gefinancierd programma, 2017-2019, 6 508 136 EUR.

⁴¹ IPA 2017-2019, 13 miljoen EUR: *Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ)*.

"meten en beoordelen van georganiseerde misdaad in de Westelijke Balkan: ter ondersteuning van wetenschappelijk onderbouwde beleidsvorming".⁴²

• ***Volgende stappen:***

- Het actieplan 2015-2019 betreffende de illegale handel in vuurwapens zal worden geëvalueerd ter beoordeling van zijn doeltreffendheid bij het tegengaan van de aanvoer van illegale vuurwapens en de grote voorraad wapens; en
-
- De EU-beleidscyclus voor georganiseerde criminaliteit zal zo ver mogelijk worden uitgebreid zodat zijn operationele activiteiten zich ook uitstrekken over de Westelijke Balkan. De landen van de Westelijke Balkan worden aangespoord deel te nemen aan specifieke projecten van het Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging en aan bijeenkomsten van het Permanent Comité operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid, waaronder de bijeenkomsten die op ad-hocbasis gezamenlijk met het Politiek en Veiligheidscomité worden gehouden wanneer de projecten worden besproken.

Oostelijke Nabuurschap

De huidige instabiliteit in Oost-Europa heeft in verschillende landen in de regio, zoals Oekraïne, geleid tot een toename van de illegale handel in vuurwapens. Dit is een significante bedreiging van de veiligheid op de lange termijn voor zowel Oekraïne als de EU. Samenwerking tussen de EU en Oekraïne in dit verband is dan ook van wederzijds belang. De EU streeft naar bilaterale betrokkenheid met Oekraïne en andere landen in de regio en integreert de strijd tegen illegale SALW stelselmatig in dialogen over veiligheidskwesties met partnerlanden in de omgeving.

Acties:

- De EU en haar lidstaten zullen de strijd tegen de handel in vuurwapens/SALW integreren in het kader van de dialoog over veiligheidskwesties met partnerlanden in de omgeving, zoals Oekraïne;
- De EU en haar lidstaten zullen communicatiekanalen tussen deskundigen van de EU en Oekraïne opzetten, een contactpunt aanwijzen om soepele samenwerking te waarborgen, bewustzijn vergroten, beste praktijken en expertise delen, vaststellen welke opleidingsbehoeften er zijn en andere ondersteuningsmaatregelen vaststellen om de capaciteiten van Oekraïne in het veld te versterken; en
- De EU en haar lidstaten zullen blijven werken aan permanente technische rondetafelgesprekken met Oekraïne om het urgente probleem aan te pakken van de illegale handel in vuurwapens en het daarmee gepaard gaande risico dat deze wapens in handen vallen van terroristen en de georganiseerde misdaad.

Zuidelijke Nabuurschap

De langdurige gewapende conflicten met brede regionale gevolgen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika (MENA) worden voortdurend aangewakkerd door de omleiding van en illegale handel in SALW. De illegale SALW in deze regio zijn uit meerdere bronnen afkomstig, waaronder slecht beveiligde voorraden en SALW afkomstig uit legale productie van EU-lidstaten en geautoriseerde uitvoer die vervolgens aan de legale markt worden onttrokken en bij onbevoegde eindgebruikers terechtkomen.

⁴² IPA 2015-2019, 2 miljoen EUR: UNODC.

De beleidscyclus 2018-2021 voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit omvat specifieke operationele acties in deze regio's om samenwerking met betrekking tot illegale handel in vuurwapens te verbeteren. Intensievere bilaterale samenwerking is essentieel om in de hele regio de transnationale dimensie van illegale handel in vuurwapens doeltreffender te kunnen aanpakken. Coördinatie op dit gebied tussen de EU en MENA verdient derhalve aanmoediging. Daarbij is het wel van belang dubbel werk te voorkomen en te zorgen voor samenhang met en afstemming op de lopende initiatieven die door de EU gesteund of gefinancierd worden.

Acties in MENA:

- De EU zal via de veiligheidsdialoog streven naar uitbreiding van de samenwerking met **Algerije** voor beheersing van vuurwapenoverdrachten en de strijd tegen illegale handel in handvuurwapens;
- De EU zal **Tunesië** blijven ondersteunen bij de hervorming van de veiligheidssector en het grensbeheer, voornamelijk via een specifiek financieringsprogramma dat rechtstreeks verband zal houden met het beheersen van de illegale handel in vuurwapens;
- De EU zal de uitvoering bevorderen van alle initiatieven waarmee de samenwerking met **Marokko** wordt verdiept met het oog op beheersing van de uitvoer van vuurwapens en producten voor tweërlei gebruik zoals voorzien in het actieplan EU-Marokko waarbij uitvoering wordt gegeven aan de geavanceerde status;⁴³
- De EU zal steun blijven verlenen aan **Libanon** en **Jordanië** bij het aanpakken van georganiseerde criminaliteit (onder meer door bijstand bij hervorming van de veiligheidssector en ondersteuning voor geïntegreerd grensbeheer) en bij het beheersen van de illegale handel in vuurwapens;
- De EU zal samenwerking tussen de EU en MENA blijven versterken bij het bestrijden van illegale handel in vuurwapens, onder meer door middel van Euromed Police IV⁴⁴. Dit regionale programma is gericht op verbetering van de operationele en strategische politesamenwerking in de MENA-regio tussen de nationale autoriteiten in de zuidelijke partnerlanden onderling en met EU-lidstaten (en EU-agentschappen);
- De EU blijft ondersteuning bieden voor de monitoring van de omleiding naar onbevoegde actoren in de regio en voor inlichtingengestuurde risicobeoordeling en maatregelen tegen die omleiding, rekening houdend met de positieve resultaten van het iTrace-project⁴⁵; en
- De EU zal capaciteitsopbouw blijven ondersteunen voor lokale rechtshandhaving en veiligheidstroepen op het vlak van fysieke beveiliging en voorraadbeheer (PSSM), vernietiging van overtollige voorraden en het documenteren en traceren van illegale SALW.

⁴³ Gezamenlijk voorstel voor een besluit van de Raad betreffende het door de Europese Unie in te nemen standpunt in de Associatieraad die is ingesteld bij de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko anderzijds, inzake de vaststelling van een aanbeveling voor de tenuitvoerlegging van Actieplan EU-Marokko waarbij uitvoering wordt gegeven aan de geavanceerde status (2013-2017) (* JOIN/2013/06 final - 2013/0107 (NLE)).

⁴⁴ <https://www.euromed-police.eu/>

⁴⁵ <https://www.conflictarm.com/itrace>

Acties in Afrika (Sahel):

- De EU zal inlichtingengestuurde tracking van smokkelnetwerken ondersteunen, onder meer ten zuiden van de Sahel, om het voortdurende risico voor de stabiliteit in de regio als gevolg van de grootschalige uitstroom van nationale voorraden tijdens de politieke crises in **Mali** en **Libië** doeltreffender tegen te gaan;
- De EU zal de capaciteitsopbouw voor beheer en registratie in **Mali** en **Libië** ondersteunen om systemen voor beveiliging en beheer van SALW te verbeteren, waaronder voorraadbeheer, vernietiging van overtollige voorraden en uitgebreide systemen voor registratie en administratie van wapens;
- De EU zal capaciteiten voor het traceren en regionaal delen van informatie ondersteunen, onder meer via regionale mechanismen, zoals de uitwisselingsbepalingen van het verdrag van de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS) betreffende SALW, de G5 Sahel⁴⁶, de Afrikaanse Unie en mondiale kanalen zoals de iARMS-database;
- De EU zal verdere justitiële samenwerking en initiatieven op het gebied van de beveiliging van gezamenlijke grenzen blijven aanmoedigen;
- De EU zal de capaciteit van relevante actoren blijven ondersteunen voor het traceren, rapporteren, tegengaan en verwijderen van illegale SALW, en GVDB-missies in de regio een grotere rol geven bij het monitoren van illegale SALW, het organiseren van opleidingen op het gebied van SALW-beheersing, het ondersteunen van PSSM en verwijdering van overtollige voorraden, en het faciliteren van tracering en grenstoezicht;
- De EU zal synergie nastreven met het "silencing the guns"-initiatief van de Afrikaanse Unie⁴⁷, de verklaring van Bamako inzake illegale SALW, die in 2000 is vastgesteld door de Raad van ministers van de Afrikaanse Unie⁴⁸, en de Strategie van de Afrikaanse Unie tegen illegale SALW, vastgesteld in 2011 in Lomé⁴⁹; en
- De EU zal haar capaciteit voor coördinatie met andere donoren inzake SALW-beheersing in de regio verbeteren.

De Amerika's

Actie in de Amerika's:

- De EU zal synergie nastreven met de relevante Amerikaanse staten en regionale organisaties om de illegale verspreiding van en handel in SALW te verminderen, met het oog op het bestrijden van gewapend geweld en criminele activiteit.⁵⁰

⁴⁶ <http://www.g5sahel.org/>

⁴⁷ <https://issafrica.org/pscreport/uploads/AU%20Roadmap%20Silencing%20Guns%202020%20pdf%20en.pdf>

⁴⁸ http://www.un.org/en/africa/osaa/pdf/au/cap_smallarms_2000.pdf

⁴⁹ <https://www.unrec.org/docs/Strategy%20Final.pdf>

⁵⁰ Volgens een onderzoek uit 2013 van het UNODC werd in 2012 de dood van bijna een half miljoen (437 000) mensen over de hele wereld veroorzaakt door moord of opzettelijke doodslag. Van deze gevallen vond een derde (36 %) in de Amerika's plaats. Bijna de helft van alle slachtoffers van moord of doodslag is 15 tot 29 jaar oud en vuurwapens worden bijzonder veelvuldig gebruikt in deze regio, waar twee derde (66 %) van alle moorden met vuurwapens wordt gepleegd.

3. FOLLOW-UP EN CONCLUSIE

Deze gezamenlijke mededeling bevat elementen voor een gedeeld begrip en een gemeenschappelijke weg vooruit voor de EU over de vraag hoe om te gaan met de dreiging van illegale vuurwapens en SALW en munitie daarvoor, een reeks acties die door de EU en haar lidstaten binnen de grenzen van de EU moeten worden ondernomen, en voorstellen voor samenwerking en bijstand voor SALW-beheersing in de omgeving van de EU en in de rest van de wereld.

De Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid sporen de Raad aan een EU-strategie vast te stellen tegen illegale vuurwapens, handvuurwapens en lichte wapens (SALW) en munitie daarvoor en die van toepassing is op vuurwapens voor zowel civiele als militaire toepassingen, teneinde deze dreiging op alle fronten aan te pakken, op basis van de elementen die in deze gezamenlijke mededeling zijn uiteengezet.

De EDEO en de Commissie zullen jaarlijkse voortgangsverslagen inzake de uitvoering van de strategie uitbrengen.